СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 47. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 27. лютого 1925. VOL. XXXIII. No. 47. Jersey City, N. J., Friday, February 27, 1925. THREE CENTS

Почтовий проєкт принятий палатою послів.

ВАШИНГТОН, 25. лютого. — Проєкт почтового закона вироблений конференцією представників палати послів та сенату, прийшов нині під дебату на повній палаті послів та був принятий 370 голосами проти 8.

В сьому проєкті є постановлена підвишка почтових оплат та підвишка пенсій для почтових урядовців. Підвишка оплат, як сподіються, принесе урядови 60 міліонів долярів у рік, а підвишка почтових оплат буде коштувати 6 міліонів долярів.

ПОЧНУТЬ НАНОВО ВИСИЛАТИ БОНУС.

ВАШИНГТОН, 25. лютого. — Бюро Ветеранів почне з днем 1. марта висилати першу рату бонуса готівкою, яка виносить 50 долярів або менче, а яка належиться родинам жовнірів-калік та убитих жовнірів.

Бюро дістало досі 2,400,000 аплікацій, з чого полагодило всего 27,000.

ЗА ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНГТОН, 25. лютого. — Палата послів відкинула нині проєкт закона про допомогу фармерам, ухвалений рільничим комітетом сеї палати, а на його місце принято проєкт закона, який постановляє федеральну допомогу для фармерських кооперативних орґанізацій, але без федеральної контролі над кооперативами.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН, 25. лютого. — Віліем Ґрін, голова Американської Федерації Праці, видав з приводу свого вибору на голову Панамериканської Федерації Праці заяву, в котрій заявляє, що робітництво всіх американських держав стоїть за світовим миром та буде вживати своєї зорґанізованої сили для удержання його.

СМЕРТЬ СЕНАТОРА МЕККОРМИКА.

ВАШИНГТОН, 25. лютого. — Нині найдено в його ліжку тіло сенатора Медила Меккормика. Лікар ствердив, що смерть мусіла наступити від черевного кровотоку.

Він родився в 1877 році в Шикаґо й представляв в конґресі стейт Илинойс. Сенатор Меккормик прославився своєю опозицією проти Ліґи Народів. Він був визначним членом сенатового комітету для заграничних справ; для зрозуміння потреб Европи їздив до Европи студіювати політичний і економічний стан европейських держав після війни.

ПЛЯНУЮТЬ КОНВЕНЦІЮ ТРЕТОЇ ПАРТІЇ.

НЮ ЙОРК, 25. лютого. — Орґанізатори третої партії, які постановили на недавних зборах в Шикаґо основати трету партію, збираються скликати незадовго партійну конвенцію, яка має затвердити партійну орґанізацію.

ОБСТРУКЦІЯ В СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ.

ІНДІЯНОПОЛИС, Индіяна, 25. лютого. — Демократи зі сенату стейтової леґіслятури почали обструкцію, щоби не допустити до ухвалення проєкту закона про новий розділ виборчих округів. Вони закидають републиканській більшости сенату, що новий розділ округів не має инчої цілі, як лишень запевнити републиканській партії дальший успіх при виборах.

НОВИЙ ЛЕТНИЧИЙ ВИНАХІД.

НЮ ЙОРК, 25. лютого. — Автомобілева компанія Пекарда оповіщує, що її інжинерам вдалося придумати новий летничий мотор, котрий мимо свого малого тягару має незвичайно велику силу. Він може кружляти без перестанку 3,000 миль і обернений сподом до гори працює так само добре, як сподом у долину.

НЕ ХОЧУТЬ УХВАЛИТИ ОБМЕЖЕННЯ ТИЖНЯ ПРАЦІ.

КОНКОРД, Ню Гемпшер, 25. лютого. — Палата послів стейтової леґіслятури відкинула нині предложений урядом проєкт закона, обмежуючого працю робітників до 48 годин у тиждень. За законом промовляв у спеціяльнім апелю ґубернатор стейту. Проти нього вело аґітацію товариство фабрикантів.

НАЙШЛИ ГОРІВКУ НА КОРАБЛИ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ.

НОРФОВК, Верджінія, 25. лютого. — На транспортовім (тягаровім) корабли американської воєнної фльоти Бофорті відкрито 40 „кайсів" горівки. Кромі сього найдено горівку в кабінах офіцирів корабля. Ревізію робили урядники фльоти.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС НА АЛЯСЦІ.

АНКОРЕДЖ, Аляска, 25. лютого. — Коло години 9. сьогодня рано далося відчути нове потрясення землі. Потрясення було легке і не зробило ніякої шкоди. Послідними часами филі морські при кождім припливі моря були дуже високі.

СЕРБСЬКА ГРАФИНЯ ОБЖАЛОВАНА ЗА СТРІЛЯННЯ.

Ню Йорк, 25. лютого. — Перед стейтовий суд поставлено тут паню Кассару Спанальович, котра називає себе сербською графинею, за те, що вона мала пострілити дня 9. лютого Криста Ґупфеля, сина відомого броварника. Ґупфель вилизався з ран з великою бідою.

ПІД ВПЛИВОМ КЛЕНА

Сандускі, Огайо, 25. лютого. Джеймс Гарпел, 16-літний школяр, признався перед судом, що він хотів спалити римо-католицьку церков св. Петра і Павла, котра вартує 150,000 долярів. Обжалований заявив, що до підпалу штовхнув його вид горіючого хреста, який на горбі за містом запалив Ку-Клакс-Клен.

ДОМАҐАЮТЬСЯ РЕФОРМИ РОЗВОДОВОГО ЗАКОНА.

Ню Йорк, 25. лютого. — Місцеве Товариство Правної Допомоги ухвалило на своїх річних зборах добиватися поправок розводового закона. Товариство заявилося проти оповідий подруж та закидає, що теперішний розводовий закон прихильний богачам, а кривдить незаможних. Товариство рішило теж домагатися заведення судових полекш для стягнення залеглих робітничих зарібків.

ЗАСУД НА 47 ПОБОЇВ.

Филаделфія, Па., 25. лютого — Суддя діточого суду присудив батька оного хлопця на заплачення 47 олярів відшкодовання за річи, вкрадені його сином в крамниці. Щоби дати відшкодованне батькови, суддя дав йому право бити свого сина кожого дня через 47 днів за рядом.

СИН ФЕЛЬДМАРШАЛА ПЕРЕД СУДОМ.

Перед віденським судом присяжних станув на днях 25-літний банковий урядник Рудольф Фідлер, син бувшого команданта Львова, Фельдмаршала Фідлера. Обвинувачений пріґравши ціле майно своєї жінки рішив скінчити самогубством, про що повідомив жінку. Коли жінка заявила охоту згинути з ним разом Фідлер застрілив її почім стрілив до себе. Щастє хотіло, що Фідлер тільки поранився; перевезений до шпиталю видужав по чім станув перед судом обвинувачений в убийстві.

ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В АНГЛІЇ.

Наслідком гурагану вискочив зі шин в околиці Лондону поїзд зложений з паровика і двох возів. поїзд скотився по високому на сорок стіп насипі в низ при чому згинуло чотири особи а з десять віднесло рани.

САМОВБИЙСТВО В СУДІ.

Дня 29. м.м. в окружнім суді в Чорткові на карній розправі перед апеляційним трибуналом застрілився приватний урядник дібр Лянцкороньского Кнежатко негайно по відчитанию йому карного вироку, яким змінено присуд І. інстанції та за образу начальника стації засуджено обвинуваченого на кару стислої вязниці на 1 місяць. Ця подія потрясла всіми присутними на розправі, та мабуть не зворушила зовсім предсідника суду Стравинського, який зі своїм приходом на це становище завів курс суворих драконських кар. Головно українські селяни і Жиди дізнали на своїй шкірі суворість прокуратора, а тепер предсідника суду, який минувся з своїм становищем. Може бодай ся смерть молодого переніженого чоловіка переконає, що не все висока кара осягає свій успіх.

КРУК КРУКОВИ ОКА НЕ ВИКОЛЕ.

Дня 23. січня мала відбутись перед польським маршалківським судом росправа поміж ославленим Корфантим і послом Ґерцом. Коли останній свого часу говорив перед соймом про надужиття Корфантого в звязку з ґоріїшньо шлеським податковим ошуканством, Корфанти крикнув: Ви теж брали від мене гроші! У відповідь на це крикнув Герц: „Брешете!" Призначена на день 23. січня росправа не відбулася, бо Корфанти не явився.

НОВИЙ ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД.

Дотеперішний литовський міністер фінансів Петруліс утворив новий уряд. През ради мін., а рівночасно мін фінансів, промислу й торговлі Петруліс загр. справ Чарнецкіс, внутр. справ Анджуліс, справедл. Туменас дотеперішний прем., просівта Иоканітас, ред. „Лієтуви".

ГАНЕБНА РУБРИКА.

Краківський сіоністичний „Нови дзенік" опублікував виказ Жидів і Жидівок, які протягом 1924 р. виступили з жидівської суспільности. Число ренеґатів виносить 29 штук що в порівнанню з попередніми виказує менше ренеґатства. Цікаво булоб завести таку рубрику для пятнування наших ренеґатів, що до яких що не маємо точних статистичних даних.

ЗА ВБИЙСТВО ЛІСНИЧОГО.

Недавно закінчилась перед львівським трибуналом присяжних суддів розправа проти Йосифа Мудрика з Чанижк, обвинуваченого в убийстві місцевого лісничого. Присяжні суді потвердили вісім голосами питання в напрямі убийства. за що засуджено Мудрика на сім літ тяжкої тюрми.

СТРАЙК У ДРУКАРНІ СТАВРОПІГІЇ У ЛЬВОВІ.

Дня 2. лютого вибух у друкарні Ставропіґії під управою О. Яськова страйк складачів і машиністів. Крім кількох нотованих уже страйколомів до страйку станули майже всі робітники. Страйкуючі жадають признання обовязуючого всюди у Львові друкарського цінника.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

На трох купців, що їхали до Тучап напало на яворівському гостинці трох бандитів, які за недостачею в нападнених гроший забрали пачку масла. Усіх трох, якими є Микита та Іван Тимоки і Тимко Ситка, арештовано і відставлено до яворівської тюрми.

ЧИ СЛІД ПРОДОВЖАТИ ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ?

Фейлетоніст Андрі Більми помістив у „Пті Журняль" замітки в справі питання продовжування людського життя подаємо в дословнім перекладі:

„Американський проєкт, що називається фондацією Мільбанка задумав продовжувати людське життя о двайцять літ. Бажаючи доказати можливість здійсненя того пляну, фондація забирається до діла. Отже бачити мемо небаром столітних людей, що поспішають рано до бюра. Побачимо вісімдесять літних людей, що грають фотбол залюблені сімдесятьлітні пари, що обнявшись ідуть на прохід під тінистими каштанами.

Оставляємо иншим справу про рішеня питання, чи продовження людського життя з точки філософії бажане. Певним є, що кождий із нас бажає гарячо, жити й любити. Бажаємо вмерти, як найпізнійше. Отже фондація Мільбанка має своє оправдання.

Але до чого вона доводить у практиці? Боюся, що до катастрофи.

То дуже гарно, коли вісімдесятьлітні люде поспішатимуть скорою ходою до бюра. Але ці старці займати будуть місця молодих людей, забирати муть їх зайняття засуджуватимуть тамтих на голод і нужду. Противно суспільність мусітими звільнювати старців і запевнювати їм життя дармоїдів до кінця життя. Алеж тепер воно є за дорого.

Надмірна чисельність Німців викликала війну в 1914 р. Перелюднена Японія загрожує війною в 1935 або в 1948 році. Що станеться тоді, коли цілий світ буде перелюднений в разі довгого людського життя? Чи не будемо тоді свідками між старими і молодими, котра може перемінитися в борбі на ножі і револьвери на всіх углах улиць? Над цим питанням повинен добре призадуматись директор фондації Мольбанка".

Велика Британія боїться воєнної фльоти Франції.

ЛОНДОН, 25. лютого. — Сьогодня говорив британський міністер воздухоплавства сер Семюел Говр про стан воєнної воздушної фльоти в Англії й у Франції.

Він сказав, що Франція має тепер 140 ескадрон воєнної фльоти і до кінця сього року мати-ме 2,180 воєнних літаків і воздухоплавів. 114 ескадрон сеї воздушної фльоти, казав він, збудувала Франція за останні два роки.

З уваги на те, говорив Говр, Анґлія мусить теж збудувати сильнійшу оборонну воєнну воздушну фльоту. Щоб дорівнати Франції, на його думку, Анґлія мусіла-б видавати річно $150,000,000, але в усякому разі вона мусить побільшити видатки на свою воздушну фльоту, так щоб до 5 літ мала 52 ескадрони першої оборонної лінії і 52 другої лінії, або разом біля 1,200 воздушних машин.

Тепер, казав він, Англія має всього 25 ескадрон воєнної воздушної фльоти.

НОВІ ВОЄННІ КОРАБЛІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

ЛОНДОН, 25. лютого. — Британський міністер воєнної фльоти Виллием С. Бриджмен заявив сьогодня в палаті громад, що осеню 1926 року буде скінчена будова двох нових британських воєнних кораблів, Нелсона і Родні. Будова сих кораблів зачалась в 1922 році.

НАДІЇ ЛЮТЕРА.

БЕРЛІН, 25. лютого. — Німецький канцлер др. Лютер заявив, що аліянти запросять Німеччину на нараду в Брукселі, столиці Бельґії, яку скликують у справі питання про оконечне розоруженне осередніх держав.

Він хоче самий туди поїхати і промовляти там яко головний речник Німеччини.

Німецький міністер закордонних справ др. Штреземан теж імовірно туди поїде, але не буде говорити.

Лютер каже, що надіється добитися в Брукселі від аліянтів згоди на скоре опорожненне міста Кельну і Рурщини.

НОВИЙ АМБАСАДОР НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 25. лютого. — Новий німецький амбасадор до Злучених Держав барон Аґо фон Мальцан виїде 27-ого с. м. з Гамбурґа до Америки.

ХОРА ЗНАТЬ.

ЛОНДОН, 25. лютого. — В Европі тепер богато хорих знатних людий, головно на інфльоенцу.

Тут хорують король Юрій і бувший премієр Лойд Джордж.

В Парижі славна американська артистка Ґлорія Свонсон.

В Берліні президент Фрідріх Еберт.

В Римі премієр Муссоліні і секретар римського папи кардинал Ґаспаррі.

В Пекіні, столиці Китаю, провідник Південного Китаю, др. Сун-Ят-Сен.

ТОПЛЯТЬ СНІГ.

ВІДЕНЬ, 25. лютого. — Тут придумано і випробовано успішно машину до топлення снігу. Сніг згортають у великі купи і машини топлять їх парою.

БУНТ КУРДІВ.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 25. лютого. — З Малої Азії сповіщають, що Курди зачали револьту проти влади Мустафи Кемала паші. Вони заняли місто Харпут у східній Малій Азії.

Як кажуть, вони домагаються привернення власти халіфа (релігійного зверхника магометан).

ПОЛЯКИ ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ПОЗИЧКИ В АМЕРИЦІ.

ВАРШАВА, 24. лютого. — Вчера зачалася в буджетовій комісії польського сойму дискусія над новою позичкою, яку польський уряд затягає в Злучених Державах. Майже всі посли виступили проти позички, з уваги, що Польща має за неї платити завеликий процент.

Премієр і міністер скарбу Володислав Ґрабський сказав, що хотяй Польща платить майже 10% (9 і сім десятих) відсотку, одначе він волить сю позичку, аніж дешевщу, яку могла би Польща дістати через Ліґу Народів, бо так Польща не звязана посередно але безпосередно з нюйорськими банками.

Він додав, що вжие сю позичку на довгореченцеві позички для польських промисловців і хліборобів (дідичів), а також на направу зелізниць.

(Ґрабський не хоче дешевшої позички через Ліґу Народів, бо ся вимагала-б, щоби Польща сповнювала свої зобовязання і була під контролею Ліґи. Щодо проценту, то треба зазначити, що крім 10% Польща ще мусить першого року дати знижку банкам і купуючим бонди на яких 20%, значить, що першого року вона заплатить 30%, а щойно другого 10%. На який же процент буде вона розпозичати?).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
		Поодинока число три центи.	
	$7.00	На рік	$7.00
	3.75	На пів року	3.75
	2.00	На три місяці	2.00
Canada and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранницю:	
	$10.00	На рік	$10.00
	5.00	На пів року	5.00
	2.75	На три місяці	2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ТАК САМО ЯК НА УКРАЇНІ.

З Минска, столиці Білоруси (під московською окупацією) повідомляють:

Тутешні урядові большевицькі газети помістили на першій стороні відозву ЦК РКП (центрального комітету РОСІЙСЬКОЇ комуністичної партії) і ЦК ПКП (центрального комітету ПОЛЬСЬКОЇ комуністичної партії), в якій дуже остро осуджують діяльність Б. К. П. (БІЛОРУСЬКОЇ комуністичної партії).

У відозві закидується членам управи Б. К. П., що вони, прикрившись прапором комунізму, приняли до себе куркулів (себто, селян) та шовіністів (себто, білоруських патріотів), котрі стараються осмішити і підкопати роботу російської і польської комуністичної партії.

У відозві далі закидується, що підпольна частина Б. К. П., яка працює на західній Білоруси (під польською окупацією), критикувала ВЕЛИКОДЕРЖАВНІ СТРЕМЛІННЯ РОСІЙСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Вкінці відозва повідомляє, що „винуватців" уже покарано. Б. К. П. розвязано, а діяльних членів її управи арештовано. Деяким з членів Б. К. П. дозволено вступити до російської або польської комуністичної партії, а решту виключено.

Таксамо виключено тих білоруських комуністів, що працювали на Білоруси під Польщею, і відмовлено їм усяких підмог або помочі.

Чи се не повторення точка в точку тогосамого, що зроблено з У. К. П. (українською комуністичною партією)?

Таксамо розвязано і таксамо покарано тюрмою БІЛОРУСЬКИХ комуністів, що були білоруськими патріотами, як і УКРАЇНСЬКИХ комуністів, що були українськими патріотами.

Кромі того деяким, „благонадьожним" членам У. К. П. дозволено вступити до КП. б. У. (комуністичної партії большевиків України), яка є філією РКП. (російської комуністичної партії), і до якої належать Москалі і змосковщені Жиди на Україні, — а знову „благонадьожним" членам Б. К. П. дозволено вступити до російської або до польської комуністичної партії.

Чому РОСІЙСЬКА комуністична партія виконує кару над УКРАЇНСЬКОЮ комуністичною партією?

І чому РОСІЙСЬКА І ПОЛЬСЬКА комуністична партія виконує кару над білоруською комуністичною партією?

Чи може тому, що вони рівні, і що взагалі большевики ввели рівність між народами?

Якраз тому, що большевики, таксамо як царська Росія, або шляхоцько-вшехпольська Польща, не признають рівности між народами і не хотять за жадну ціну до неї допустити.

Вони признають таксамо як за царів і польських панів НАЦІЇ ПАНУЮЧІ І НАЦІОНАЛЬНОСТИ ПОНЕВОЛЕНІ.

Нації пануючі, по їхньому, се Москалі і Поляки. Їх комуністичні партії се теж партії пануючі, яким мають повинуватись і покоритись національности поневолені і навіть їх комуністичні партії, коли вони осміляться і собі такі заложити.

Московським і польським комуністам, по їхньому, вільно не тільки любити свій нарід, край і його культуру, але вільно також мати свої національні держави, ба що більше, вільно під владу сих держав силувати другі поневолені народи, і накидати їм культуру пануючих націй і держав.

Але того всього, ані навіть частини того, не вільно ПОНЕВОЛЕНИМ народностям, бо, очевидна річ, своїм патріотизмом, чи навіть ціненнем і працею для рідної культури, вони перехрещують політику пануючих націй.

Ось у сьому цілий секрет як царської так і комісарської російської політики, і як панської так теж і большевицької польської політики.

Душа пануючого хоче і далі панувати над поневоленим. Нінрівнісінько не змінилось за сотки літ, ані наслідком „революції"...

Тому Україні і Білорусини повинні подати собі руки і далі завзято боротись проти їх нечистих душ, пануючих народів, поки вони не остануться зі своїм панованнем тільки у себе дома.

БЕЗПОРАДНІСТЬ ЧИ ЩОСЬ ИНШЕ?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

II.

Коли приняти концесію п. Н. Н., то молодій державі нашій, нашому народови, що жде — не діждеться тих чарівних часів, коли буде нарешті змога розгорнути затерплі від кайданів руки і виявити свій державно творчий хист, — нашому, кажу, народови з самого початку своєї національної роботи доведесь би запобігати ласки у чужинців — Жидів, Москалів то-що. Будьте, мовляв, ласкаві, мої панове й добродії, зглянеться на нас бідних, нетямущих, незарібних, і українізуйтеся, а то-ж яка вже там держава, коли в ній не українські міста!...

Пан Н. Н. запевняє, що наші добродії підуть назустріч, зглянуться на наше сиротство і пристосуються до нас, себ-то українізуються. „Мусить,— каже він, — так бути". Великий український оптиміст із п. Н. Н! А ми з вами, читачу, певні з власного досвіду, з тих настроїв, які панували, панують і що довго панувати муть серед усіх отих наших непрохених добродіїв, що доброї волі українізувати життє по містах, де вони так міцно осілися, не було, нема й ніколи не буде. А тому **українізація міст способом п. Н. Н., на нашу думку, скидається на пораду лишити старі кубла москалізації України незачепленими** і тим самим дати їм змогу, за допомогою з Москви (а вона напевне буде!) розвиватись і далі поки не набудуть такої сили, що в одну, звісно не прекрасну для нас, хвилю коли не висадять нашу державу в повітре, то нароблять такої руїни, що майбутні старі люди згадають Большевистію, як щось порівнюючи слабеньке. Чи може п. Н. Н. ручиться за московську й жидівську льояльність та за зникнення з часом, коли повстане Українська Держава, експанзії ультра-імперіялістичної Московщини?

В звязку з сими міркуваннями не треба забувати ще й того, — тим паче, що се може, для нас найважливійше — що **в даний історичний момент рішаючу ролю в економічнім і політичнім життю кождої держави відограє місто, що воно дає тон державному життю, що в нім куються й воля й кайдани для населення, що в них містяться ті руки, що тримають стерно державного корабля, що воно, місто, є осередком розвитку національної культури, і т. д., і т. д.** То який же Українець, у котрого мається хоч крихта державного розуму в голові, згодиться, будучи своє державне життє, лишити міста української виключно в руках Жидів і Москалів, хочби і ті й другі вже почали „пристосовуватись" і „українізуватись"? Так може робити тільки ворог свому народови.

А що-ж робити? — може спитати мене п. Н. Н. — Вирізати чи повиганяти всіх чужинців? Погром, виходить?....

На се я міг би відповісти так. **Будування держави — не горожанська війна,** коли можливі всякі ексцеси, харцизства, душогубства, злодійства. І коли хто з нас мислить про будування держави, то лише, як про творчий, а не руйницький процес. Не маємо на думці масового випроваджування силоміць елементу чужинецького з хвилею, коли на Україні повстане своя, а не українізована Щупаків, національна влада, всякий шкідливий — і чужинецький і свій — елемент безперечно опустить не тільки міста, а й села; хто-ж спробує лишитись з певним наміром, того „попросить вийти вон", як се робиться по всіх навіть старих і міцних державах. Сей процес тягтиметься, гадаю, доти, доки міста приберуть вигляду приблизно часів передреволюційних (маю на увазі, звичайно, населення).

Коли буде установлено міцну українську владу, — **національну владу** — се підкреслюю, —отоді лише почнеться **справжня українізація українських міст,** так, як її розуміють Українці, народ український, сей, повторюю, — **єдиний суверен своєї державности,** своїх не тільки сел, а й міст, хоч се, може, кому й прикро. Я маю за честь належати до української нації, до нації, котру досі не товкли хіба тільки ті, хто лінувався; тому маю й сміливість думати, що в розумінні правдивої українізації міст не розхожуся з моїм народом. А розуміння тее з вашим, пане Н. Н. не сходиться. На мою думку, українізація життя в містах залежить „у великій мірі", не від Жидів, Москалів, Греків чи щекого там, **а лише від нас самих, від Українців.** Від того, що пара сот тисяч Жидів чи Москалів навчиться нашої мови, проблеми українізації розвязано не буде, навіть тоді, коли вони візьмуть якусь участь, як „працьовники на ниві української публіцистики й української культури взагалі". Нему саме — ми вже сказали вище. В нашім розумінні така українізація не далеко втікла од відомої українізації способом перемалювання — вивісок (шильдів).

Приняти нам, Українцям, сю концепцію се значить заздалегідь скапітулювати в усіх своїх змаганнях до власної державности й датись повести себе в державному життю на налигачі чужинцям, що населяють наші міста. А сего задосить уже було нам за два і пів століття неперед сим.

Відмовитись од українізації міст,щоб віддати її в руки Жидів чи Москалів, ми не можемо, не маємо права, коли почуваємо себе відповідальними перед народом і коли хочемо йому й майбутнім його поколінням добра. Українізація-ж розуміємо доконаною в тім разі, **коли переважна більшість населення наших міст складатиметься з Українців,** а не з Жидів чи Москалів. Народ, визволений з неволі, ми глибоко переконані, виявить таку силу буйної і в той самий час мирної енергії на всіх ділянках політичного, економічного й культурного життя, що не потрібуватиме чиєїсь ласки ні в формі „українізації", ні в формі „пристосування до українства", бо се все непомітно саме прийде.

Що се не утопія і не вигадання мною на дозвіллі спосіб, ми бачимо з аналогічної історії міст хоча-б у Чехії. Напр., Прага пятьдесять років тому була містом цілком німецьким. Протягом якихось двох-трьох десятків літ організовані Чехи виявили цілком свідомо такий максимум своєї національної енергії, що від своїх „добродіїв" у Празі лишили тільки спомин. Чому-ж те, що можливо у Чехів, неможливо в нас, коли ми, як і Чехи, хочемо бути господарями у своїх містах, а не заглядати до рук Жидам та Москалям, поки вони ласкаво зволять українізуватись і пристосуватись? Робитимемо самі, не покладаючи рук, мирно боронитимемось, одвойовуючи в чужинців по містах ділянку за ділянкою, і нам тоді буде цілком байдуже, чи Кваснов або Зунделевич говорять по-українському чи своєю рідною мовою, аби льояльно виконували закони, накази й приписи Української Держави.

Що-ж до „праці на ниві української публіцистики і української культури взагалі", то гадаю, що всі, хто суть свідомі, як висунена паном Н. Н. нація „працювала для російщини" і до яких блискучих успіхів допровадила російщину та-ж „праця", можуть лише подякувати п-ви Н. Н. за його пораду.

31. I. 1925.

М. Джеря.

УМИРАЮЧИЙ НАРОД.

(Доля Ляпляндців).

В краю між Мурманським побережжам і Фінляндією живуть останки колись численного народа Ляпляндців. Їх минувшина не була занадто щаслива, але будучина буде гірша. Тому кілька тисяч літ були Ляпляндці одинокими господарями цілої Скандинавії й Фінляндії. Ці краї займали вони ще в камінній добі і жили там безжурно, доки не появилися Шведи, Норвежці і Фінляндці. Ще нині стрічається багато географічних назв у Фінляндії, що похожі на ляпляндські. Бо ще в 16. століттї зкадується крім теперішнього населення і Ляпляндців. Зовсім витиснули їх відсіля щойно в 19. столітті. Їх суперники виперли Ляпляндців усе дальше на північ. Сьогодня живуть одні кочівничим життям на північних гірських верховинах Скандинавії, а инші осіли на низинах, що опинаються аж об півострів Коля. Нині з усього народа осталось лише яких 20.000 людей. Бо Ляпляндців стрінула таксама доля як американських Індіянів. Перед сильнійшою інтелігенцією й організованістю Скандинавців і Фінляндців оставали позаду примітивні Ляпляндці. Вони заховали ще свої прастарі обичаї. Ляпляндець призвичаївся вповні до всіх климатичних невзгодин, так що не бажає кращого й вигіднійшого життя. Останніми часами змінилось воно трохи. Ляпляндці запізналися з деякими струями новітньої цивілізації. Вони вживають до вікон скла, люблять каву і цукор, а деякі навіть поступили так значно вперед, що літом накуповують багато сіна, щоби могли прокормити через зиму свої дві-три корови. Та це менше-більше й усе. Скромність і задоволення чимнебудь попросту сдержує всякий поступ. Рени мусять самі старатися за корм для себе; ліси й мочарі остають такими, якими Бог сотворив їх, а хати побудовані майже зовсім таксамо, як і сто літ тому назад. **Инакше робить фінляндський селянин.** Попросту з залізною енергією бореться він із природою. Нестружено корчує ліси й висушує мочарі. Їх труди вінчаються все скоро успіхом. Бо невичерпана почва дає дуже багато поживи, тай по кілька фінляндських родин жиє вигідно там, де одна ляпляндська родина ледви животіла.

Тут Ляпляндці не могли суперничати. Перелякано забирали свої річи й почали втікати на північ, де не могли переслідувати їх противники. Тут найшлося би скоро нове житло. Та вважали, що й не треба, бо то країна озер, що достарчали риб. І паші є трохи подекуди, а ліс дає дрова. Ще лекше поселюються справжні кочівничі Ляпляндці, котрі живуть у шатрах. Вони скрилися у високих горах. Але здається, що й тут скоро не будуть певні перед своїми суперниками. І тут досягне їх скандинавський селянин, щоби уладити там взірцеві господарства. Скоро прийде до жорстокого бою — в якім слабші Ляпляндці безуслівно піддадуться. Бо той нарід не має навіть таких фізичних прикмет, яких по ньому сподівалися би. Чахотка (туберкульоза) поширена між Ляпляндцями так дуже, як хіба по великих містах середньої Європи, а смертність дітей неймовірно велика. І половина жінки доживають рідко глибокої старости, а число новонароджених майже дорівнює померлим. Бо Ляпляндці мають пересічно двоє або троє дітей. Славний німецький дослідник Отто Корфес подибав лише кілька родин з пятеро дітьми.

Здається, що вйною тут якась незвичайна недуга, дуже поширена між жінками. Є то якась дивна деформація в будові костей, що й пізнати легко з непевного й незручного ходу жінок. Взагалі Ляпляндці виглядають доволі слабовито й наче не належать до неї чудової пайорами дивної північної природи. Але одну добру прикмету мають Ляпляндці! Вони алькогольних напитків майже не пють. А щодо цього не можуть суперничати з ними скандинавські селяне. Щодо всього иншого Ляпляндці слабші від Скандинавців. І тому не далекий є час, коли Ляпляндці мусітимуть забиратися з непривітних, непродуктивних скандинавських гір. А куди-ж тоді вони підуть? Остає їм лише пуста Тундра здовж моря, але там нема доволі місця. Тому помало ці нещасні останки Ляпляндців переродяться в Фінляндців і Шведів, а инші животітимуть іще якийсь час, доки не стане і цих останніх представників сильного народа, котрий колись володів майже цілою середньою Европою.

О. ОЛЕСЬ.

КОЛИБ ГОРА ЗНЕВІРИ ВПАЛА.

Колиб гора зневіри впала,
Колиб зажеврілась мета,
Моя-б кобза золота
Весняним громом пролунала.

Мовчу, мовчу. Кому співати?!
Цим фарисеям, крамарям?
Та кожний з них готов продати
Ще раз зруйнований наш храм.

Хіба розбудиш їх громами,
Хіба їх душі камяні
Запалиш, проймеш, блискавками
Ти, весь палаючий в огні?!

О, ні! Єдина в них турбота —
Це хліб, та гріш на чорний день,
Чужа для них твоя скорбота
І плач, і гнів твоїх пісень.

Для них ти що? Страшна потвора,
Безсилий блазень, що упав,
Що криком-зойком ще учора
Заснуть їм міцно не давав.

Мовчу... Іду шляхом зневіри,
Тернами, кручами іду...
І капа кров з моєї ліри
І квітне маком на сліду.

23/VIII. 24.

ДО НАШИХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Задля наближаючоїся конвенції наспіло до „Свободи" тільки проєктів і дописів, що через те ми негодні ніяким чином помістити усього сейчас по одержанню. Просимо кождого бути терпеливим, якщо його допис непоміщений відразу.

Заразом звертаємо увагу, що не помістимо тих дописів, які обиджують религійні почування наших членів, без огляду, чи допис написаний проти католиків, чи проти православних, або „сектантів". У. Н. С. є до якої має право належати і користуватися всіми правами кождий Українець, безогляду на його віру, партійну приналежність, або становиско.

Думаємо, що загал членів удобрить нашу думку, яка має на ціли добро організації і взагалі нашої еміграції. Роздорами і сварками не скріпимо У. Н. Союза, а тільки вповні послідовною роботою, як і досі, яка веде до лучности і згоди всіх Українців в Америці.

НАСІННЯ НА ЗАСІВ.

На Всеукраїнській нараді хліборобців, виявлено, що потрібно заготовити для весняного засіву 860.000 пудів насіння, а зробити це буде можна тільки тоді, як заборониться вивіз збіжа поза межі України. Нарада постановила домагатися, щоб Українська Економічна Рада видала таку заборону.

ПОДЯКИ

Monorvelle, L. I., 21/II, 1925.

Я низше підписаний складаю щиру подяку урядови У. Н. Союза за уділення мені з фонду запомогового $100 з причини утрати трох пальців, котрі я втратив 7. падолиста, 1924, при роботі в пекарні, в котрій я працював через вісім років і на тій самій машині, аж 7-мий падолист був днем мого нещастя, де я стратив 3 мої пальці на правій руці і вже не можу до тої праці і взагалі не знаю, як заробити на кавалок хліба для моїх малих дітей. Отож, браття, Українці, тут на еміграції, як наша стара пословиця говорить, що чоловік не знає коли біди ані нещастя, але біда і нещастє все його знайде і він не сподівається, коли і де, а щоби забезпечитися від нещастя, то як рідна мати пригорне дітей своїх, так і У. Н. С. радо приймає в свої члени. Тож горніться як найскорше до нього і вступайте в члени, бо завтра буде запізно.

Таксамо складаю урядникам Тов. Вільність в Америці, відділ 172 У. Н. Союза, і всім його членам, щиру подяку за виплачене мені з каси $78 за три місяці по 6 доларів на тиждень після статута Тов. Вільність в Америці. І ще раз щиро дякую за так велику запомогу для мене бідного каліки, і дай, Боже, щоби се Тов. Вільність в Америці, зросло до 500 членів, а У. Н. Союз до 100 тисяч.

Браття Українці міста Ню Йорку: Вписуйтеся в члени до Тов. Вільність в Америці, бо се одно з найліпших і найчисленніших товариств. Я членом загаданого товариства вже одинайцять років і можу признати щирість його членів і урядників сього товариства.

Михайло Гузар,
член Тов. Вільність в Америці, в. 172 У. Н. Союза в Ню Йорку.

Шенандо, Па.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за виплачене мені з фонду бідних 50 долярів. Таксамо дякую урядови 98 відділу, що мені бідному помагав 4 роки. Буде девятого марта с. р. 4 роки, коли мене покалічило і я нездатний до праці. Дай їм Бог, жеби ваш Союз розвивався як той гай зелений і щоби Бог дав нашому Союзови многая і благая літа.

Дмитро Гнатюк.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Головному Урядови Українського Народного Союза за щиролюбіве серце, що прислали мені моральну і матеріяльну поміч в моїм критичнім положенню, що я утратив один палець на руці. У. Н. Союз виплатив мені $50.00.

Я желаю нашій щиролюбячій Організації, котра ратує так щиро в пору своїх членів, як найскорого розвитку. Ще раз складаю подяку головному урядови У. Н. Союза, а таксамо складаю подяку і місцевому урядови відділу 10 У. Н. Союза в Ансонії, Конн., за чесне поступування з членами.

Лука Журав.

Гемтремк, Дітройт, Миш.

Я низше підписаний складаю дуже сердечну подяку У. Н. Союзови і цілому головному урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги в сумі 50.00 долярів (за утрати великого пальця у правій руці.

Рівночасно складаю також подяку нашому 20. відділови У. Н. Союза і всім його членам і урядникам з 1924 за щиру працю, а також бувшому секретареви Теодорови Ломаці, котрий був щирим урядником і організатором У. Н. Союза і 20. відділу в Гемтремк, Миш., котрому належиться честь і подяка. Дай Боже, щоби наш відділ зріс до 1,000 членів.

Дорогі Браття і Сестри: Вступайте всі громадно до У. Н. Союза, бо се наша найбільша організація в Америці. Вона найбільше за нас дбає в кождім нещастю чи випадку та помочі. Ще раз складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза і желаю, щоб У. Н. Союз зріс до сто тисяч членів.

Олекса Чепак
член 20. відділу У. Н. Союза в Гемтремк, Миш.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Від 1-го Січня до 31-го жовтня минувшого року, 586 осіб з Югославії було вишлено до Злучених Держав? Чи Ви знаєте, що се є чисто турецький тютюн в турецьких цигаретках Гельмар, котрі дають кождому курцеви чутте вдоволення і сатисфакції? Ви не можете знайти вдоволення в дешевих цигаретках мішаного тютюну і пакованих в ящики.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

41.

Ст. Луис, Мо.

Як нам всім відомо, то в короткім часі відбудеться конвенція У. Н. С. Отож хочуся з вами шановні делеґати і делеґатки тим проектом поділити з вами. Бо тілько такий проєкт принесе богато добра. Як нам всім відомо що каса У. Н. С. рахується на міліон і чверть в готівці. Отож, щоби то та принесла більше користи для членів У. Н. С. Одже власне подаю той проєкт. Насамперед наведу пару фактів. Маємо перший факт: знаходимо на сторінці календаря У. Н. С. на рік 1925, що знаходяться члени У. Н. С., які хорують по пару років і їм виплатилося з каси убогих більше як тисячу дол. Яби від себе казав, що то все замало, що член за тоту запомогу не годен вижити через тілько літ, бо то неможливе. Бо на таку довгу хоробу то замало на життє. Тепер вам наведу ще других таких богато фактів що в нас члени хорують фамілійні. А членів діти таксамо члени Молодечого Союза переживають велику нужду і голод. Таксамо члени зістають сиротами і також не мають ніде жадного притулку. Тож мусять іти до американських інституцій. Тож прошу вони не виховуються наші, вони занґлізуються і нас не знають, хоч суть нашими членами тепер. Тож прошу розважити дуже добре і як запобічи тому. Не хочу богато місця забирати, бо прецінь це є зрозуміле і ясне, як сонце. Яби сказав так, щоби У. Н. С. взяв з каси $50.000 або і більше як би то вимагало і купити велику фарму, а на тій фармі поставити сиротинець У. Н. С.

І в тім сиротинци помістити наших бідних членів. Не робить ріжниці, які вони суть, чи молоді чи старі, бо в нас есть богато таких старших члеів, що вже в фабриках не годні працювати дальше. Вони не мають на старші літа жадного притулку. Як би ми мали свій сиротинець, то в нас би члени мали вигоду, чи то старші, чи молоді і молоді би мали таксамо і виховання. Як би той проєкт ввійшов в життє то У. Н. С. здобув би дуже велику славу за розумну роботу і за дбаннє про своїх членів.

Тогди кождий буде хотів належати до славного батька У. Н. С. Добудемо богато нових членів, бо кождий скаже, що У. Н. С. найліпша і найтаньша орґанізація зі всіх в Америці.

Іван Добромільський,
член відділу 179.
Ст. Луис, Мо.

42.

Вудгейвен, Н. Й.

Читаючи проекта зауважую, що наші союзовці уміють здорово і реально думати, і майже каждий серцем бажає собі бачити рідного Батька Союза в найбільшій силі фінансовій і великім числі членів і членкинь.

Я цілком годжуся на те саме, що й мої браття попередники, щоб наш Союз зріс в таку велику силу, як мені оден нащ громадянин з Бруклина казав, щоби Союз міг репрезентувати українську державу. А певно зможе, коли буде числив з 300 тисяч членів. Длятої цїли працюють і пишуть проєкти наші браття, союзовці, ну і я хочу дещо написати, що думаю:

1. Проект громадянина М. Мурашки, заслугує зовсім на поперття всьої нашої сусільности, тому що він добре обдуманий і коли здійсниться то У. Н. С. до року по конвенції буде числив до 50,000 членів. Бо така орґанізація, як Союз, коли отворить Інституцію, сиротинець, то тоді кождого буде само тягло мов магнезом до Союза, бо буде знав, що не дай Боже смерти на нього, чи жену, то його діти будуть мали перший вступ до сиротинця, бо вони будуть обоє членами.. Друга користь і з сиротинця буде така, що там виховається дітий на добрих сівачів рідної культури. А сівачів нам дуже богато треба. Се здорово обдумав гр. М. Мурашко. Я вірю, що шановні делеґати возьмуть під наради і слово стане ділом.

2. Годжусь на проект гр. Підскального, щоб конвенції відбувались, що 6 літ, тому, що конвенції коштують богато гроша, а користи майже з того жадної, хиба тільки желізниці мають профіт, а не ми. Конвенції най там відбуваються де суть Народні Доми, раз, що дешевше нас буде коштувати, а ще й той гріш остане в наших руках. Годжуся з гр. Т. Романків, щоби конвенція не ухвалювала собі діет таких, як хочуть, Орґанізацію треба збогачувати, а не обдирати. Значить, ми самі собі кривди не повинні робити. По 10 долярів денно таки трохи було засолоно.. Проект добрий гр. Шандровського, що Свобода повинна виходити раз на тиждень в анґлійській мові щоби можна було дати американцям, найби довідались про наше лихоліття.

А тепер ще кажу, що я думаю:

Коли контрольна комісія конвенційна вискаже, що всі книги і рахунки суть в як найліпшім порядку, то нехай той старий уряд остає надалі, бо він знає добре свою роботу. Пережив У.Н.С. великі бурі, сказав гр. М. Муршко і днесь він є гордостю для всіх. А завдяка від нас належиться нашим провідникам попереднім і теперішним, тай будучим, коли окажуться відповідними до керми. Так сказати по правді, що ми таки можемо сміло бути горді із У.Н.С., бо стоїть на добрім фундаменті. Що до Союза, якіб питали дістати полекші, або які премії, то Союз рад би нам всьо дати, але щоб дещо міг дати, то знов право американське на се непозваляє. Батько союз дає нам те, що може дати, а що не може дати, то й про те не думаймо. Він би нам і волю, купив, щоб тільки мав ту чудотворну палицю, щоб за кождим ударом вискакувало богато долярів. А так мусимо терпіти тай жити з надієв на красшу будучність. Календарі най видає Союз, як видавав за оплатою членам 30 цнт., а не членам 50 цнт. — Книжка варта тих пару центів раз на рік. Сам папір коштує ту оплату, а робота наших писменників є великим дарунком для нас.

На останку бажавбим, щоб делеґати вибрали з поміж себе інтеліґентних людий, котріб могли і мали право, дане народом дати позір, як ся проводять наші школи українські тай моглиб подавати способи тим учителям, або учителькам, як практичнійше дітий учити. Бо денеде суть учителі, що учать добрими методами дітей, але суть і учителі, котрі ледве, що скінчили сільську школу. Отже таким потреба підпомогати, вказівками, або підручниками вмисне для тої цїли.

На тім кінчу, а ви, Шановні делеґати беріть під розвагу, те що є відповідне. Желаю всім многих літ. Нехай живе У.Н.С. на славу і користь нам, а на смуток ворогам! Щасть Боже!

Микола Костів.
Член від. 200. „Вільна Україна"

43.

Стейпелтон, Н. Й.

З огляду, на зближаючуся конвенцію У.Н.С. подаємо пару проектів під розвагу делеґатам.

1. Щоби часопись „Свобода" виходила більше в поучаючих статтях, а не в адвертайзи і щоби одно число було в анґлійській мові раз на тиждень.

2. Щоби змінити § 167 і 169, щоби У.Н.С. платив хорому членови 6 долярів на тиждень по трох місяцях його слабости.

3. Котрий член платить 20 літ до У.Н.С., щоби йому звільнити половину місячної вкладки.

4. Щоби членам У.Н.С. видавати календарі даром, як було поперед і щоби помістити фотографії відділів безплатно.

5. Щоби головні урядники ідучі на конвенцію не побирали екстрової платні з виїмком подорожи..

6. Діти, котрі належуть до У.Н.С. 18. літ і вступають в повні члени У. Н. С., щоби їм звернути половину їх вкладки.

Щоби конвенція У.Н.С. відбувалася, що чотири роки.

Стефан Дзера.
Делеґат 211. від. У.Н.С.

44.

Ґлестенборт, Конн.

1. Український Народний Союз є найбільщою орґанізацією в Америці і се кождий член признає, що за се належиться подяка головному УрядовиУ.Н.С., котрий своєю знаною і щирою працею за свій час урядовання маеток і членство більше, як подвоїлося. На мою думку головний уряд повинен зістати той самий і на дальше.

2. Редакційний Комітет повинен позістати і на дальше при своїй праци, бо в великих політичних замішаннях часопись Свобода ніколи не зробила жадної помилки, щоб за се була покликана до суду, щоб платила кошта. За се належиться заслуга Редакційному Комітетови за щиру і вмілу працю і він повинен і на дальше зістати при своїй роботі

3 Часопис Свобода, щоби виходила на 8 сторін друку, щоби мала більше місця подавати читачам щось більше цікавого і поучаючого, а тим більше зацікавить читача до читання.

4. Календарі У.Н.С., щоби члени діставали безплатно, як дарунок за цілорічну вкладку.

5. § 167 поправити єсли буде можливо і підвисшити запомогу для членів в каліцтві, бо такий член, котрий стратить руку, або ногу, або обоє ніг, рук, чи очий, не тілько, що сам собі не заробить на життє, але еще мусить мати опіку, проте дотеперішня запомога для таких членів єсть замала.

Петро Соляр.
Делеґат від. 138.

45.

Майнерзвил, Па.

З огляду на зближаючуся конвенцію У. Н. С. хочу звернути увагу делеґатів на велику зміну в У. Н. С., бо та система, що є тепер то тому 20 років була добра, а тепер вимагає великої зміни, бо У. Н.С. есть з самих членів іміґрантів, а іміґрація тепер заперта. Старі члени до 10—20 років вимруть, а молоді не приступають, бо світ поступив наперед о 20 років і з ним американські асекурації. Тому українські еміґранти на дуже малу суму гроша стають при своїх запомогових орґанізаціях, але по американських асекураціях стають на великі гроші, а то тому, що по смерти грощей не хочуть. Маємо дуже добре переконання і правдивий факт, де є наші діти, бо кождий член У. Н.С. має що найменше 3 або 4 дітий і як би вони були в нас, то У.Н.С. повинен мати що найменше 100,000 членів молодих. Тому пропоную:

1. Щоби У.Н.С. настановив ще одну клясу на роки, на 20 років, а по скінченню тих літ, щоби член дістав свої гроші назад.

2. Що до заложення сиротинця, то треба під сиротинець купити велику фарму, що найменше 500 акрів урожайної землі і близько великого міста, де бувби добрий збут з фарми й звідки й сироти моглиби ходити до високих шкіл, котрі будуть здібні до науки. Такий сиротинець мається утримувати сам собою, бо сироти малобися утримувати до 21 року, а старші малиби робити на тих молодших. І старі члени У.Н.С. котрі вже не можуть робити і не мають де дожити віку, щоби мали приют при сиротинци, а своє посмертну мають лишати на сиротинець.

3. Щоби жадних фондів на членів не накладати, бо і так є за богато і великими фондами припиняється розвій У.Н.С. Колиб треба було на який фонд, як на сиротинець, то стягнути по два центи з тих фондів, що вже є.

4. Щоби У.Н.С. міг свій бизнес фінансовий провадити на взір банку, колиби на то позволили власти стейтові, так щоби були філі то всі місцевости де є відділи У.Н.С. де би всі члени могли свої гроші склаати і позичати.

5. Щоби діти молодечого департаменту У.Н.С., котрі переходять на повнолітних членів могли дістати якусь надгороду в грошах.

6. Видавати для членів молодечого департаменту тижневик в анґлійській мові, бо богато дітий не вміє читати по українськи, а хоть і вміє, то встидається. Така часопись моглаби виходити в формі „Сондей пейпер". Одна сторона зі смішними образцями а з стороні з історії України. Таку ґазету наші діти будуть читати межи Американцями і самі Американці. Така часопись буде наших дітий тримати в українськім дусі, як Айришів релігія.

7. Щоби приймати до У.Н.С. і дітий нечленів.

Теодор Птацинський.
Делеґат від. 265 У.Н.С.

46.

Голійок, Масс.

Український Народний Союз днесь є найбогатійшою і найбільшою запомоговою орґанізацією з помежи всіх других українських запомогових орґанізацій.

І днесь майже кождий член радіє тим, що У.Н.С. має майна поверх оден міліон долярів, і 27.000 членів. Але і то все замало! І тому ми, члени У.Н.С. повинні застановитись над тим аби зробити щось нового та лучшого для добра своєї орґанізації., якою є У.Н.С.

Передовсім ми повинні подбати, аби більше вписувати в члени старших, як також і малолітних дітей, на лучших услівях ніж є днесь. Тому наше Тов. Тараса Шевченка від. 171 У.Н.С. на надзвичайнім мітинґу ухвалило кілька проєктів:

1. Ввести в життя вищу клясу для дітей так звану „полісу на яобразованнє" (Education policy).

2. Діти можуть вступати в члени до тої кляси від першого року аж до пятнайцятого (15) року життя; час обезпечення кінчиться в 21 році життя.

Обеспеченнє може бути від 100 долярів аж до 500 долярів.

Повище згадані суми обеспечення мають бути виплачені в 21 році життя члена..

Вкладка має бути від літ батька, або від літ матери.

В разі смерти (батька або матери) має бути звільнений від плачення вкладок аж до часу виплачення одної суми на яку був обеспечений.

— 3. Діти, котрі стоять в молодечім департаменті У.Н.С. 15 літ, а відтак переходять до кляси дорослих, булоб добре, щоби таким дітям виплатити половину вплачених грошей.

4. Члени, котрі доживають 60 літ, повинні бути звільнені від плачення місячних вкладок.

5. Члени суспендовані повинні бути приняті на ново. без ріжниці, як довго вони суть суспендовані, без вступної оплати, і лікарських оглядин, коли є при добрім здоровлю.

6. Календарі повинні даватись, як арунок.

7. Орґан У.Н.С. „Свобода", щоби був цікавійше редаґований, і то з меншими блудами, як до тепер.

8. Рівночасно наше тов заявляєсь і попирає проєкт, д. М. Мурашка. котрий був поміщений в ч. 26. з дня 2. лютого, і п. М. Белею в ч. 35, з дня 12. лютого. Тому наше товариство просить усіх відділів У.Н.С., як також Впов. п. делеґатів поперти цей проєкт. Це справа дуже важна, котрою повинні заінтересуватись усі члени, тим більше головний урядУ.Н.С.повинен доложити усіх сил, до такого великого діла.

Це буде великою памяткою для нас усіх членів, і будучих членів У.Н.С.

Іван Довгань.
дел. від. 171.

ДОПИСІ.

ТОЛІДО, ОГАЙО.

Новозасноване товариство.

Українські робітники, замешкуючі в Толідо, О., вважаючи за конечно потрібне зорганізуватись в товариство, при якім можнаб користати з просвіти самим та молодшому поколінню зійшлися дня 15. лютого під ч. 516 Branson Bulg., на зібрання, на яким засновано товариство під назвою „Українсько-співацький Кружок".

Причім повзяли справу будови дому для товариства.

В склад товариства зістали вибрані на уряд слідуючі особи:

К. Перій, предсідатель,
Д. Медецкий, касієр,
П. Юркевич, секретар рек.,
Е. Галай і М. Чорний, контрольори.

Секретар.

НООРТГЕМПТОН, ПА.

Коляда.

Виказ жертв з коляди на українську промислову школу в Радехові з Нортгемптон, Па.:

Стефан Глущак $5.00, Дмитро Дроботій, Филимон ремчук, Юрко Мичуда, Дмитро ПрухніЯцький, Іван Свалів, T. Winner, Ігнатій Третяк і Андрій Даюндяк по $2.00; Павло Білик, Вас. Которош, Вінцентій Постач, Вас. Шишка, Микита Желіско, Роман Куштай, Антошко Гриндо, Вас. Ткач, Францішек Чадир, Петро Кравчук, Олекса Задубера, Іван Черкас, Іван Нагірний, Марко Брощак, Іван Кішук, Павло Лепчук, Вас. Демчишин, Ст. Тюхтій, Мих. Бакун, Францішек Войцеховскі, Дж. Піонткович, Гр. Іванів, Ст. Поліщук, Лука Демчук, Ів. Придун ст., Вас. Тарас, Матвій Тимошек, Мик. Худик, Вас. Саюк, Дм. Федорович, Снуфрій Палій, Стецьо Іван, Тимко Бомба, Ілько Кибайло, Мик. Сарматюк, Олекса Любянецький, Ципріян Вітушинський, Семко Чічота, Семен Вітушинський, Михайло Вітушинський, Вас. Баран, Андрій Мартинюк, Ів. Вербіцький, Ів. Осика, Ст. Кудрик, Джов Есен, Ілько Махіброда, Петро Маслюк, Петро Солян, о. Лев Кушнір, Ст. Ковалишин, Павло Кузик, Андрій Йосик, Ів. Демчик, Макс. Журавель, Антін Костів, Вас. Беднарчук, Петро Степчук, Френк Фаркош, Петро Петлич і Ст. Назар по $1.00; М. Кошицкий, І. Сидір, Ксенька Лісецька, Ів. Яцур, Антін Полоніца, Петро Лупатчак, Стах Лех, Мик. Ваврнюк, Вас. Кметик, Гаврих Антонюк, Дм. Процаник, Дм. Коваль, Мих. Магерка, Тимко Пацьорковський, Ів. Магерко, Остап Чічота, Гриць Худик, М. Гусак, Левко Савка, Ст. Ворик, Павло Махута, Мик. Мойхрук, Касть Гнатів, Вас. Тхорик, Дан. Курій, Яків Онущак, Федько Борух, Антонюк Текля, Тома Божко, о. Іван Кутський, Гр. Підставський, Анна Гродська, Іван Яськевич, Михайло Нечистий, Ів. Масляник, Мик. Мицьо, Антін Бодник, Антін Мицьо, Семко Притка, Петра Бохняк, Чепеляк Андрій, Ліпшіц Альфред, Ів. Гродковський, Марія Мельник, Дм. Гуцалюк по 50 ц.; Антошко Мицьо, Мих. Зембик, Захарій Довгий і Антін Мазур по 25 ц.; Николай Смолин 10 ц. — Разом $106.60.

Коляда по Бетг портленд Пенсилвенія і Пінаeasy.

Тимофтей Гурин, Іван Чорній, Фелькоко Мазепа, Анна Мазепа по $2.00; Филип Кирик, Павло Котченаш, Петро Котченаш, Іван Сабо, Кіндрат Шеремета, Павло Новак, Филип Ковальчук, Стецько Кузь, Йосиф Солдаін, Стефан Яремчук, Ів. Н., Ефим Козак, Іван Урбан і Мих. Журикин по $1.00; Антін Швайдер, Парубочій, Атанас Бабай і Н. Наход по 50 ц., та Іван Бурак 25 ц. Разом $24.25.

Коляда в Алентавн, Па.

Василь Климань, Іван Білань і Ілько Климань по $2.00; Теодор Сінякевич і Петро Яремчук по $1.00; захарій Позібанчук 50 ц.; Марія Луців 25 ц. — Разом $8.75.

Коляда в Палмертон, Па.

Іван Прокопишин $5.00; о. Ф. Брог і Петро Чаплинський по $2.00; ВЯасиль Завалій, Гриць Третяк, Іван Щурин, Яцко Процишин, Демян Демчук, Гр. Сірський, Василь Саган, Матвій Желіско, Ілько Березяк, Мих. Ганчарик, Якиш Цебровський, Павло Олива і Микита Березяк по $1.00, Іван Мазепа 25 ц. — Разом .... $ 22.25

Коляда з Нортгемптон, Па.	106.60
з Бетг, Па. і Піналь	24.25
з Алентавн, Па.	8.75
З коляди разом	$161.85
З вкладок	17.00
Разом	$178.85

За оплачение тикетів желізничих, се є поїздка на Палмертон колядників, до Алентавн машина на Бетг, Піналь і Пенсилвенія, Па., разом $11.14. Розходи канцелярійні, а се покупленне книжок і папір до писания, печатка для виділу, $3.90. — Разом $15.04.

Дохід	$178.85
Розхід	15.04
Остає	$163.81

З того післано на Рідну Школу через „Обеднанне" $30.00.

Отож остає готівки з коляд і вкладок $133.81.

З відбувшогося балю дня 31. січня 1925 був прихід, котрий вирівнав суму $133.81 до висоти $200.81.

Всім жертводавцям з коляди як рівнож чесним гостям, а іменно п. Вербіцькому, п. Мичуді, п. Прохніцькому, Махиброді, Куштаєви Романови, Боруховн Федькови і їх жінкам, котрі зрозуміли ціль, не дивлячись на ріжні тутейші ворожнечі церковні і прийшли на баль наш і не жаліли своєї щирої лепти і дуже гарно нас піддержали. Як рівнож другим всім чесним гостям (хоть не богато було на бали, але лепти сипались дуже щиро) не можемо і всім поодинчо дякувати, бо годі. було всіх запамятати, але всім разом в імени Головного Радехівського Комітету, того, що там в старім краю будує святиню українського ремесла, а Ви чесні жертводавці подалисьте їм по своїй цеголці, хай Вам Бог стократно винагородить за Вашу щиру жертву, бо Ви не слухали підшептів тайних і злорадних духів, котрі з одної сторони шептали: „не дайте бо це большевики", а другі знов „не дайте, не ідіть на баль, бо це католики". Ви прийшли, Ви дали і честь Вам і сердечна подяка так від старокраєвого Радехівського Комітету, як рівнож від місцевого сердечне спасибі. Не забувайте на слідуючий час.

Нортгемптон, 16. лютого, 1925.

Ст. Глущак, предс.; **Павло Ленчук,** писар; **Іван Демчик,** скарб.; **Ст. Ковалишин, Лука Демчук, Антін Костів,** котрольори; **Стефан Кудрик,** орган.

ВНУТРІШНІ ТРУДНОЩІ РАДВЛАДИ.

Голод. — Нова уступка на користь селян. — Закупка збіжжа за кордоном.

На радянській Україні дозрів момент дуже важкої внутрішньої господарської кризи у звязку з недородом. Весь час радвлада якось закривала очі на цю крізу та успокоювала публичну опінію шляхом преси, що голоду — мовляв — не буде. Та ось зима виявила, що голод вже є. В радянській пресі якось густійше появилися останніми часами хронікарські звіти про віджиття та поширювання „бандитизму" Подекуди надають тому „бандитизмови" політичну закраску. Шириться він переважно між селянством та безробітними. На ділі той новий „бандитизм" немає нічого з політикою спільного, але навпаки має чисто жолудковий підклад. Головні селянські заворушення ширяться передовсім у губерніях степової України зачеплених недородом. В заворушеннях беруть участь і безробітні, а подекуди переходять на бік повставших селян і червоноармейців. Залізнодорожні стації заповнені голодуючими, що жебраують за хлібом у пасажирів. Та це саме діється теж і поза Україною в чисто російських губерніях. Всі трудноші положення в тому, що голод передбачується ще й в слідуючім році, бо озимі посіви дуже поважно ушкоджені а до того нема зерна на весняні посіви. Не диво проте, що радвлада, хоч і в спізненому речинцеві, але все таки робить дуже інтензивні заходи. для закупна збіжжа за короном СРСР. Радянські агенти почали вже робити закупна в Лондоні, Амстердамі, Америці та Канаді.

Очевидячки, що голод став радвладі, чи краще Компартії великою перешкодою у приєднуванні селянських симпатій та в притяганні селянського елементу до радянського будівництва і на відповідальні становища. Ця болюча голодова кріза підкріпила ще більше у селянських масах недовіря до комуністичної диктатури. Комуністи дають собі ясно з цього справу. Ось один зі секретарів КП(б)У. Лебідь сказав на повітових зборах радробітників в Александрівську таке:

„За минулих сім літ, компартія стоячи на чолі радвлади, дала в розпорядження села більше 225 міліонів пудів ярового та озимового насіння, кинула в село міліон пудів сільсько господарських машин і знаряддя затратила міліони рублів золотом, ще перед введенням золотої валюти на боротьбу зі шкідниками сільського господарства та з недугами сільської худоби. А в наслідок селянство не зважаючи на те, як йому помогала в минулому і як йому помагає тепер компартія і радвлада вважає їх своїми найбільшими ворогами, користуючись найменшими позорами і причинами для того, щоби удосконалити положення їхніх представників на місцях і настроїти проти них льояльну частину селянства".

Починають комуністи промовляти вже навіть до почувань селянства, чого раніше ніколи не бувало, Безперечно, що еволюція в тактиці велика! Від розстрілів до такого сентименту великий шлях!Зі селянами тепер панькаються. Їм промовляють не тільки до почувань, але й стараються переломити селянську антипатію до комунізму і більше „розумовими" арґументами. Бо ось комуністи пішли на нову велику уступку в користь селянських дрібнобуржуазних пересудів. Вони рішили націоналізований до тепер ліс передати до приватного вжитку селян. Найбільшу увагу звернули автори тої нової уступки саме на Україну. Українські селяне дістануть у приватне посіданне 2,500 000 десятин ліса. Щож торкається лісів у инших республиках то дотепер віддається селянам тільки 500.000 десятин ліса у смоленській ґубернії та 800, 000 десятин у мінській ґубернії.

Виходить, що на Україні беруться найінтензивнійше до того, щоби завоювати симпатії широких селянських мас при допомозі більш реальних арґументів. Та на голод не поможе й ліс, тим більше, що там де голод найбільш болючо відчувається, зовсім нема лісів. Голод доводить людину до всього. Не диво проте, що на голодовому підкладі творяться нові, та нові „банди". У звязку з цими заворушеннями стоїть й поспішна закупка збіжжа поза кордонами СРСР. Всі ті збіжеві операції обраховані на цілих шість місяців. Виходить, що большевики дуже поважно рахуються з голодом в слідуючому році. Від недавно ще проводженої системи вивозу раптом перейшла радвлада до системи ввозу. Закордонна преса інформує, що через недостачу золота большевики вивозять на закупки збіжжа дорогоцінности. Покищо намічено закупити 250 тисяч тон зерна на посіви і на боротьбу зі зростом цін на збіжжа на внутрішному ринку. Боротьба зі зростом цін на внутрішному ринку тягнеться ще від жнив 1924 р.. Радвлада довго боролася успішно з тим ростом цін, одначе останніми днями вся та боротьба виявилася безуспішною через недостачу збіжжа взагалі на тому ринку.

Чи вдасться радвладі поконати з успіхом ці нові господарські трудноші не знати. У всякому випадку треба рахувати з тим, що несвоєчасні заходи для боротьби з голодовим маревом не причиниться напевно до осягнення тої мети, яку собі намітила в цьому році радвлада. Маємо на думці „смичку" селянства з тою радвладою. Починати ратункову акцію в момент самої катастрофи — це щонайменьше недбало. Та краще пізно, ніж ніколи.

(Діло).

АТЕНТАТ НА АЙНШТАЙНА.

Росіянка Евгенія Діксон, яка перед шести тижнями виконала атентат на Красіна в Парижі пробувала виконати атентат на професор аАйнштайна. Атентат не вдався. Діксон арештовано.

УРОДИНИ Б. ЦІСАРЯ ВІЛЬГЕЛЬМА.

Париські часописі повідомляють про свято 66 уродин б. цісаря Вільгельма, яке відбулося на днях з великою помпою в Дорні. Соленізант одержав понад 3000 привітних телеграм. до дорнського замку звожено квіти цілими вагонами. З Німеччини приїхав брат екс-цісаря князь Гайнріх, та герцоґ з Бравншвіґу з дружиною. Між гістьми екс-цісаря між иншими мужеський хор з Утрехту, який хотів повитати цісаря вінком пісень, але з появою соленізанта тільки... вибухнув плачем. Париські часописи підчеркують факт, що привязанне до здетронізованого монарха не ослабло в Німеччині, а навіть змогутніло.